

دستور العمل اجرایی در خصوص نحوه تاسیس مراکز تحقیقاتی دولتی و غیر دولتی

در اجرای مصوبه جلسه ۱۴۸ مورخ ۱۳۶۹/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی در ارتباط با تعاریف و ضوابط تاسیس مراکز تحقیقاتی، متقاضیان تاسیس مراکز تحقیقاتی می‌توانند مطابق این دستور العمل، تقاضای تاسیس یا توسعه مراکز تحقیقاتی مورد نظر را بنمایند که در این صورت با توجه به وضعیت در هر مورد موافقت اصولی و یا قطعی به شرح زیر به عمل خواهد آمد.

۱- شرایط موافقت قطعی

۱-۱- داشتن حداقل ۵ عضو هیأت علمی برای گروه پژوهشی که حداقل ۳ نفر آنان تمام وقت باشند، اعضای هیأت علمی باید حداقل در مرتبه پژوهشگری (مربی) باشند.

تبصره ۱ - اعضای هیأت علمی به محققانی اطلاق می‌گردد که وضعیت آنها با قانون استخدامی اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران تطبیق داشته باشد.

۱-۲- داشتن حداقل سه گروه پژوهشی هماهنگ با اهداف و شرح وظایف مرکز منطبق با شرایط مندرج در بند ۱-۱ برای تاسیس پژوهشگاه

۱-۲- داشتن حداقل سه پژوهشگاه با شرایط مندرج در بند ۱-۲ برای تاسیس پژوهشگاه

تبصره ۱ برای تبدیل گروه به پژوهشگاه و پژوهشگاه به پژوهشگاه علاوه بر شرایط فوق کیفیت فعالیت تحقیقاتی گروه با پژوهشگاه نیز مد نظر خواهد بود.

۱-۴- هدف، شرح وظائف و فعالیت مرکز مورد درخواست باید تطبیق بر نیازهای اساسی کشور باشد.

۱-۵- در اختیار داشتن امکانات، تجهیزات و وسایل آزمایشگاهی جهت انجام تحقیقات مورد نظر.

۱-۶- داشتن آزمایشگاه و فضای مورد نیاز بطور مستقل

۱-۷- داشتن منابع مالی تامین کننده هزینه‌های مرکز

۱-۸- دانشگاهها و موسسات آموزش عالی تنها می‌توانند در خواست گروه پژوهشی یا پژوهشگاه را نمایند و در این صورت باید در زمینه مربوط دارای دانشجوی دکترا بوده و یا حداقل سه دوره فارغ التحصیل در مقطع کارشناسی ارشد داشته باشد.

۲- شرایط موافقت اصولی

چنانچه مرکز مورد تقاضا شرایط مندرج در ماده ۲ این آیین نامه را نداشته باشد اما ضرورت تاسیس آن مورد قبول شورای گسترش وزارت فرهنگ و آموزش عالی واقع گردد در این صورت با توجه به شرایط زیر موافقت اصولی اعطاء خواهد شد.

۲-۱- دلایل توجیهی

۲-۱-۱- تطبیق هدف، شرح وظایف و فعالیت مرکز مورد تقاضا با نیازهای اساسی کشور در زمینه‌های علمی و تحقیقاتی

۲-۱-۲- توجیه کافی برای تاسیس مرکز تحقیقات در دستگاه مربوط با توجه با شرح وظایف آن دستگاه .

۲-۱-۲- وجود محقق به تعداد کافی در کشور و امکان جذب آنان در مرکز تحقیقات

۲-۱-۴- تطبیق با برنامه‌های توسعه کشور و همچنین اولویت‌های تاسیس مراکز تحقیقاتی که از طرف شورای پژوهش‌های علمی کشور تعیین می‌گردند.

۲-۲- ارائه برنامه اجرایی در زمینه‌های زیر:

۲-۲-۱- پیش بینی منابع مالی و سرمایه‌ای و چگونگی تامین آن

۲-۲-۲- پیش بینی نحوه تأمین نیروهای انسانی مورد نیاز

۲-۲-۳- پیش بینی فضای فیزیکی، تجهیزات و سایر امکانات مورد نیاز

تبصره ۱- موافقت اصولی مدت‌دار خواهد بود و بر اساس برنامه اجرایی که متقاضی ارائه می‌دهد و همچنین گستردگی حوزه فعالیت مرکز (گروه پژوهشی، پژوهشگاه، پژوهشگاه) مدت زمان اعتبار موافقت اصولی توسط شورای گسترش آموزش عالی تعیین خواهد شد. متقاضی تاسیس مرکز تحقیقاتی در برنامه اجرایی خود زمان لازم برای تبدیل موافقت اصولی به موافقت نهائی (قطعی) را پیشنهاد خواهد داد.

۲- مراحل اجراء

برای اخذ مجوز تاسیس مراکز تحقیقاتی مراحل زیر باید طی گردد:

۱-۳- ارسال درخواست تاسیس مراکز تحقیقاتی به امضای بالاترین مقام مسئول دستگاه مربوطه

۲-۳- تحویل درخواست تاسیس مرکز تحقیقاتی به دفتر شورای گسترش دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی

۳-۳- پس از دریافت درخواست فوق حداکثر در عرض يك هفته پرسشنامه مربوط از طریق دفتر شورای گسترش برای معاونت پژوهشی ارسال می‌گردد.

۴-۳- پرسشنامه‌های مربوط توسط معاونت پژوهشی برای دستگاه یا فرد متقاضی ارسال می‌گردد تا پس از تکمیل همراه با اساسنامه مرکز عودت داده شود و از طریق دفتر امور پژوهشی و حداکثر به فاصله يك ماه گروه کارشناسی از محل و امکانات مرکز بازدید به عمل آورد و نظر خود را در پرسشنامه مربوط درج نماید.

تبصره ۱- در گروه کارشناسی حداقل سه نفر از اعضای هیأت علمی در زمینه مربوط حضور خواهند داشت و از نماینده معاونت آموزشی نیز حسب مورد برای شرکت در گروه کارشناسی دعوت به عمل خواهد آورد.

تشکيلات پیشنهادی:

تشکيلات مراکز پژوهشی با توجه به وابستگی، حجم فعالیت، نوع مرکز، نوع فعالیت متفاوت خواهد بود. در اینجا با توجه به تجربیات موجود تشکيلاتی به شرح زیر برای مراکز مختلف پیشنهاد می‌گردد. نمودار سازمانی شماره ۱ برای گروه پژوهشی پیشنهاد می‌شود: در این نمودار سازمان معاون پژوهشی مسئول هماهنگی و نظارت بر امور تحقیقاتی مرکز می‌باشد و بخشهای علمی (به عنوان مثال مرکز تحقیقات برق می‌تواند از بخشهای الکترونیک کامپیوتر، الکترونیک مخابرات مهندسی پزشکی و غیره تشکیل شود) مستقیماً زیر نظر رئیس مرکز قرار دارد. برای هماهنگی بیشتر و بهتر است و رئیس مرکز قرار دارد. برای هماهنگی بیشتر بهتر است رئیس بخشهای علمی با معرفی معاون پژوهشی و حکم رئیس منصوب گردند.

تذکر مهم: بهتر است در کلیه مراکز تحقیقاتی تشکيلات اداری و حداقل ممکن و در حد ضرورت پیش بینی شود تا جنبه‌های اصلی و اساسی فعالیت‌های علمی محفوظ بماند. نمودار سازمانی شماره ۱ برای پژوهشکده‌ها و پژوهشگاهها نیز قابل اجرا می‌باشد. خصوصاً برای مراکز که بیش از سه بخش علمی دارند نمودار فوق مناسب است. چنانچه در این مراکز حجم فعالیت علمی بالا باشد می‌توان چند معاون پژوهشی بر حسب وظایف قابل تفکیک قرار داد به عنوان مثال اگر مرکز دارای فعالیت بالائی در طرحهای نیمه صنعتی (پایلو ت) است می‌توان بجای مدیر، معاون مالی و اداری و یا اجرائی قرار داد. چنانچه پژوهشکده‌ها و پژوهشگاهها دارای دو یا سه فعالیت علمی قابل تفکیک باشد (مانند مرکز تحقیقات فیزیک و ریاضی نظری که دایر دو بخش عمده ریاضی و فیزیک است) در این صورت می‌توان برای بخشهای علمی معاونت در نظر گرفت (به عنوان مثال معاون بخش ریاضی و معاون بخش فیزیک) در این صورت معاون پژوهشی، هماهنگی اموری را که به صورت مشترک به همه بخشها مربوط می‌شود به عهده خواهد داشت.

این دستورالعمل در ۵ ماده و ۲۴ بند و ۱۰ تبصره به پیشنهاد معاونان آموزشی و پژوهشی در تاریخ ۱۳۷۰/۵/۲۶ به تصویب وزیر فرهنگ و آموزش عالی رسیده است.